

KANDIDATNUMMER 3123

Sidetall _____ av _____

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

SSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Internasjonale sommerskole
Universitetet i Oslo

ytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet "sapmi" har to betydninger - den geografiske territorien hvor samene har bodd, og den etniske (samiske) folkegruppen.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er området i nordligste deler av Norge, Sverige, Finland og Russland (kolo halvøye). I dette området finnes det gamle samiske bosetninger.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på genetiske avstamning, morsmål og personlige ønsker, eller på en kombinasjon av disse kriteriene.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det

tradisjonelle samiske samfunnet? Samene levde av fangst og jagd.

Det tradisjonelle samiske samfunnet var organisert i grupper som het "siida". De levde på forskjellige beplasser, i små landsbyer. Samene flyttet nye å utnytte naturressursene og brukte disse beplassene.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand

mot koloniseringen av territoriene deres?

Årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen motstand mot koloniseringen var at de bodde så spredt, på ulike steder, i forskjellige land.

6. Nevn to eksempler på hvordan forvaltningspolitikken overfor samene ble

praktisert.

Samiske barn fikk sine utdanning på norsk, ikke på sitt eget språk, og ble praktisert at jord i Norge bare kunne selges til mennesker som kunne lese og skrive på norsk.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a i Grunnloven står det at samene kan utvikle sin egen kultur.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd fungerer som en politisk organisasjon for å støtte alle samene i nordiske land.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden kommer fra den samiske sjamanistiske religionen. Noaiden fungerte som en leder, en sosial arbeider, og en historieforteller, som kunne se framtida.

...vem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius var en religiøs leder som fra 1940
var veldig engasjert i den konservative kristlige bevegelsen blant
sammen. Blant annet fokuserte han på problemer (f.eks. #)
alkohol-

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

**Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi
trettiårene. Det kan være en tabbe.**

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle
drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar
mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35,
ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring
over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å
finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige
tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive
en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange
av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen
med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er
uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet
jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte
hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på
arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte
valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren
Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne",
men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke trykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.
- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Meg Jay er bekymret over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har nok tid til å finne ut hvem de er og hva de vil i framtida med livet sitt.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Gruppen "kidults/twixters" er karakterisert som en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene som ikke vet hva de gjør, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De er på om hvem de skal bli i framtida.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Gunn Helen Øye mener at de unge mennesker i dag har for store forventninger til hva livet skal by på. Et viktig handlingsmønster for denne generasjonen er å bli sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet, og på CV-en. Det er derfor vi ser de flinke som lykkes i alt, og de andre som faller helt utenfor.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Khan bestemte seg for å gå tilbake til studiene fordi han mener utdanning er viktig. Han testet arbeidslivet for, men etter å ha tenkt seg grundig om, bestemte han seg å studere videre, og å leve litt med "å bli voksen".

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er det som beskriver livet av mange unge mennesker i dag, når de tror at de kan få alt hva som helst, og alle drømmer skal gå i oppfyllelse.
2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet er tjuårene.
3. På midten av 2000-tallet oppsto ord "kidults" og "twixters" i USA som beskriver en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene.
4. Økte valgmuligheter er en av flere sosiale forandringer som karakteriserer denne perioden.
5. Hvis man får gjort nok i tjuårene, (kan man bli veldig fornøyd) er det ikke så mye som må realiseres i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som forsørger de.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper er dyktighet det som dyrkes.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret på grunn av denne usikkerheten
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har bestemt å studere videre. startet studiene sine igjen.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille ble en av sangene hennes spilte på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handler om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere opplevde
- å fortelle en krig, og boka forteller fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte
- historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvann
- hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale skulle godt betales, slik at det er

- mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
- å by Men hva er lykke, og hva ~~hadde~~^{har} livet budt på til
- å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten ~~ble / hadde blitt~~^{har blitt}
- å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
- å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
- å leve om alt dette, hvis hun skulle leve.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

- (fordi) Fordi de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.
- (så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.
- (derfor) Derfor kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.
- (for) For mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (av den grunn) Av den grunn at de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktige periodene i livet.

Hvilken perioden synes du er viktigere enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er lange ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

andre 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

Fra oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi kommer til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere foretrekker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner maten helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, tradisjonelle verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Det halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å kjøpe maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere forskjellige abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene selv bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer i omkring i Oslo, og er allerede på utkikk av nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link med bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Den evige jakten på lykken.

Mange mennesker i våre dager jakter på lykken og det gode liv. Hvis man får det gode liv, skal alle drømmer gå i oppfyllelse. Likevel er det ikke så lett å forklare hva det gode liv er. Ord "et godt liv" betyr forskjellige ting for forskjellige mennesker. Betydningen kan også forandre seg gjennom livet. En årsak til det er at vi, mennesker, er veldig påvirket av miljøet vårt, av opplevelser og erfaringer som vi kontinuerlig får.

For meg betyr det gode liv, først av alt, å være veldig glad i personlig livet mitt, å ha et godt forhold til mannen min og familien min, å bli i kontakt med venner. Det er også skjeueviktig å være fornøyd med jobben som man gjør, å føle at arbeidet er ikke bare for å tjene mye penger og å bli forsørger, men at man stadig utvikler seg og lærer noe nytt hver dag. Fordi jeg alltid ville gjøre noe samfunnsnyttige, fant jeg en jobb som forsker. Dermed kan jeg bidra til utviklinger av medisinske sensorer og enheter, og på en måte kan jeg si at det er veldig vellykkede.

En anledning til å utvikle seg, både intellektuell og fysisk, er også en del av det som kalles det gode liv. Man må ha nok tid til å ~~gjøre~~^{delta i} aktiviteter man setter pris på. Særlig kan det være vanskelig fordi arbeidslivet i dag er veldig intensivt og noen ganger kommer man ikke til å rekke alt ~~fra~~ som var planlagt.

Et viktig spørsmål er hvordan lykken kan oppnås. Noen synes at hvis man ikke ønsker seg for mye, er det lettere å oppfylle egne drømmer. For mennesker som ønsker seg et perfekt liv, en perfekt jobb og alltid alt som er aller beste kan det bli vanskelig. Hvis man forandrer meninger sine for ofte og ikke er fokusert nok, er det også vanskelig.

Do not write
in this space

å skaffe seg lykken. For man gjør noen betydningsfulle beslutninger, må man passe på at det er akkurat det som man vil. Spesielt for unge mennesker er det skjeue viktig å unngå dårlige innflyttelser. For å gå på jakten på lykken, er det bedre å finne ut hvem du er og hva du vil med livet ditt. Man må også prøve å unnytte forskjellige muligheter som livet tilbyr, å bli blant folk som kan hjelpe til. Det moderne samfunnet forventer at man må fullføre utdanning, etablere seg i egen bolig med egen familie og etablere seg på arbeidsmarkedet. Men vi må huske at det er vi som er ansvarlig for vårt eget valp og eget livsløp. Det er også en rekke feil som blir begått i menneskenes søken etter lykken. Den viktigste grunnen til å gjøre feil, etter min mening, er ikke å være sant med seg selv. Man må være sant og anerkjenne både gode og dårlige sider av seg selv, og ikke ha for store forventninger til livet sitt.

lykke til! "